

JÚL - AUGUST 2018

NEWSLETTER

Asociácia priemyselných zväzov

APZ JE V HOSPODÁRSKEJ A SOCIÁLNEJ RADE SR
DVA RÔZNE POHLĎADY NA AUTOMATIZÁCIU
PRIEMYSEL BUDE SPOLUPRACOVAŤ ONLINE
PRETRVÁVAJÚCE ROZDIELY V PRODUKTIVITE PRÁČE

PRÍHOVOR

Vážení členovia a partneri!

Priemysel, ktorý je hlavným pohonom našej ekonomiky, zvládol úvodnú výzvu a stal sa novým členom Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky. Po dlhých mesiacoch prístupových rokovaní sú zamestnávateľia v priemysle členom tripartity.

Sme na začiatku novej etapy. Ako oficiálne uznaný partner vlády máme teraz novú úlohu – vniesť do obhajoby záujmov priemyselných podnikov a práv zamestnávateľov i zamestnancov novú kvalitu. Uvedomujeme si, že nás čaká množstvo práce.

Asociácia priemyselných zväzov má ambíciu i kondíciu aktívne prinášať legislatívne návrhy v oblasti školstva, trhu práce, podnikateľského prostredia, vedy výskumu a inovácií, životného prostredia či ďalších oblastí, ktoré sa priamo dotýkajú slovenského hospodárstva. Prezidenti a predstavitelia členských zväzov, ich generálni sekretári, ale aj zamestnanci asociácie sú na to pripravení.

Spájajú nás rovnaké výzvy, ktoré majú spoločné riešenia. Sme spolu s Vami pripravení pohnúť sa vpred.

Želám príjemné čítanie!

S úctou
Andrej Lasz
generálny sekretár Asociácie priemyselných zväzov

OBSAH

UDIALO SA

Asociácia priemyselných zväzov je členom Hospodárskej a sociálnej rady SR.....str. 03

Digitálne pripravení v ústrety automatizácii.....str. 04

(Ne)efektívne využívanie výrobných faktorov a rozdiely v produktivite práce v spracovateľskom priemysle na Slovensku.....str. 06

KOMENTÁR

Martin Morháč: Nestrašme!.....str. 05

NEPREHLIADNITE

Virtuálna zasadačka. Portál spolupráce predstaví ZEP SR na konferencii ELKON 2018.....str. 08

Exkluzívny partner APZ:

Členovia APZ:

ASOCIÁCIA PRIEMYSELNÝCH ZVÄZOV JE ČLENOM HOSPODÁRSKEJ A SOCIÁLNEJ RADY SR

Asociácia priemyselných zväzov, vyššia zamestnávateľská organizácia, ktorá združuje zamestnávateľov v priemysle, je novým členom Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky. Ako nový sociálny partner sa 20. augusta 2018 po prvý raz zúčastnila na plenárnom zasadnutí.

Členstvo Asociácie priemyselných zväzov počas rokovania HSR SR i na tlačovom brífingu po rokovaní potvrdil minister práce, sociálnych vecí a rodiny Ján Richter. „Hospodárska a sociálna rada SR sa rozšírila o nového člena na strane zamestnávateľov – Asociáciu priemyselných zväzov,“ uviedol.

„Ako oficiálne uznaný sociálny partner vlády SR budeme presadzovať záujmy priemyselných podnikov s dôrazom na ich trvalo udržateľnú konkurencioschopnosť a priaznivejšie podnikateľské prostredie. S našimi odborníkmi sme pripravení prinášať vlastné návrhy na potrebné zmeny zákonov a iniciatívne vstupovať do legislatívneho konania,“ povedal po zasadnutí HSR SR prezident Asociácie priemyselných zväzov Alexej Beljajev. APZ spája šesť silných priemyselných zväzov do jedného ešte silnejšieho celku. Reprezentuje viac ako 400 spoločností z oblasti automobilového, elektrotechnického, strojárskoho, hutníckeho či banického priemyslu. V HSR SR zastupuje Slovenskú elektromechanickú asociáciu, Zväz automobilového priemyslu SR, Zväz elektrotechnického priemyslu SR, Zväz hutníctva, ťažobného priemyslu a geológie SR a Zväz strojárskoho priemyslu SR.

Tripartita sa nedohodla na výške minimálnej mzdy na budúci rok

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR ju navrhlo zvýšiť zo súčasných 480 na 520 eur. APZ tento návrh nepodporila. Podľa nej nie je potrebné zasahovať do mzdových politík firiem.

„Pre nás je dôležitá predvídateľnosť podnikateľského prostredia. Boli by sme radi, keby sa v budúcnosti našiel konsenzus na to, aby minimálna mzda bola stanovovaná na základe exaktných ukazovateľov, na ktorých sa dohodnú sociálni partneri a nebude to len na rozhodnutí ministerstva práce, ako to bolo posledné roky. Stabilita podnikateľského prostredia je základným predpokladom na to, aby tu zostali či prišli zahraniční investori,“ vyjadril sa prezident APZ. Dnes, keď firmy intenzívne hľadajú chýbajúcu kvalifikovanú silu na trhu práce, dochádza k zvyšovaniu miezd vo všetkých regiónoch Slovenska. Za minulý rok to bolo v mnohých prípadoch až o 15 %. Nárast miezd na pracovníka v priemysle navyše medziročne vysoko prekračuje nárast produktivity práce. „Ďalšie zvýšenie produktivity si už bude vyžadovať zapojenie

digitálnych technológií a automatizácie,“ upresnil Alexej Beljajev. Ďalšie zvyšovanie nákladov spoločností môže narušiť ich ekonomickú stabilitu a priniesť zvyšovanie cien. Rast alebo pokles minimálnej mzdy v národnom hospodárstve by mal podľa APZ vychádzať z jasne zadefinovaného mechanizmu. „Napríklad z predikcie rastu alebo predpokladanej inflácie, vplyvu rastu minimálnej mzdy na náklady zamestnávateľov, vplyvu minimálnej mzdy na rast alebo pokles zamestnanosti a samozrejme aj z pohybu miezd,“ tvrdí generálny sekretár APZ Andrej Lasz.

Prioritou APZ zostáva vzdelávanie, trh práce i veda a výskum

APZ sa ako člen HSR SR zameria na témy ako reforma vzdelávacieho systému, ktorý na Slovensku v súčasnosti nekopíruje potreby trhu práce a nedostatok kvalifikovaných pracovníkov v priemysle. Presadzovať bude zmenu v systéme tak, aby uplatniteľnosť absolventov na trhu práce bola kľúčovým aspektom financovania odborného vzdelávania. Do vzdelávania na Slovensku chce priniesť nové prvky ako zriadenie centier orientácie a kariérneho poradenstva či podporu technických predmetov už od materskej školy. Podieľať sa bude na ďalšom zefektívnení systému duálneho vzdelávania. APZ už dnes reprezentuje odbory, o ktorých žiaci prejavili doposiaľ najväčší záujem. Potvrdzujú to aj údaje k 20. 12. 2017, keď z celkového počtu 2508 zapojených žiakov sa 2091 z nich vzdelávalo v odvetviach automobilového, elektrotechnického a strojárskoho priemyslu. Z nich viac ako 60 % vykonávalo práx v členských firmách APZ. Zamestnávatelia v priemysle chcú presadiť i lepšie podmienky v oblasti vedy a výskumu. „Vďaka APZ sa superodpočet na vedu a výskum zvýšil z 25 na 100 %. Máme ambíciu smerovať ho k 200 % a rozšíriť kategóriu nákladov, na ktoré sa dá superodpočet uplatniť,“ vysvetľuje Alexej Beljajev.

„V zahraničí si spoločnosti môžu uplatniť daňový superodpočet nielen na vedu a výskum, ale aj na nákup akéhokoľvek zariadenia, ktoré spĺňa požiadavky Priemyslu 4.0,“ dopĺňa generálny sekretár APZ. Spracovateľský priemysel tvorí 1/3 pridanej hodnoty vytvorenej na území Slovenska. Priamo alebo nepriamo v ňom pracujú traja z desiatich zamestnancov.

Augustové rokovanie tripartity.

DIGITÁLNE PRIPRAVENÍ V ÚSTRETY AUTOMATIZÁCII

Článok vznikol v spolupráci s časopisom Monitor hospodárskej politiky, celé znenie [TU](#)

Stojíme pred bránami štvrtej priemyselnej revolúcie, ktorá so sebou prináša veľké zmeny a výzvy. Je Slovensko prichádzajúcimi zmenami ohrozené? A sme na tieto výzvy pripravení?

Pracovné miesta sa vplyvom automatizácie menia.
Snímka: [www.pexels.com](#)

V krajinách OECD je v priemere pre 34 % pracovných miest možné automatizovať viac ako polovicu pracovnej náplne. Technologický pokrok so sebou nevyhnutne prináša inovácie. Inovácie ľuďom prácu uľahčujú, urýchľujú, zvyšujú ich produktivitu. Problém nastáva, keď nové nástroje, zariadenia, softvéry či aplikácie prácu ľudí nahrádzajú. Automatizácia vo väčšine prípadov neohrozuje pracovné miesto ako také, ale nahrádza časť jeho náplne.

NA SLOVENSKU JE V SÚČASNOSTI MOŽNÉ AUTOMATIZOVAŤ VIAC AKO POLOVICU VÝKONOV PRI 46 % PRACOVNÝCH MIEST, JE TO NAJVIAC SPOMEDZI KRAJÍN OECD

OECD minulý rok vo svojom riporte „The Risk of Automation for Jobs in OECD Countries“ odhadla, že v 28 krajinách OECD je s vysokým rizikom možné automatizovať 9 % pracovných miest. Vysoké riziko automatizácie znamená, že pri pracovnej pozícii je možné nahradiť viac ako 70 % jej náplne. Týmto spôsobom je vysoko ohrozených až 12,2 % rakúskych pracovníkov, najmenší je ich podiel v Južnej Kórei, len 6 %. Slovensko je v tomto ohľade na šiestom mieste s 10,7 % pracovných síl vysoko ohrozených automatizáciou. S Čechmi vedieme rebríček v kategórii podiel pracovnej sily označenej ako významne ohrozenej automatizáciou. Automatizáciou významne ohrozené pracovné miesto znamená, že je možné nahradiť od 50 % do 70 % jeho úkonov. V prípade Česka aj Slovenska je takto ohrozených až 35 % pracovných miest, čo je výrazne viac ako priemer 28 krajín OECD, teda 25 %.

V SÚHRNNOM UKAZOVATELI SLOVENSKO REBRÍČEK KRAJÍN OECD VEDIE

Na Slovensku je pri 46 % pracujúcich možné nahradiť viac ako polovicu ich výkonov. Po sčítaní predošlých ukazovateľov ohrozenosti automatizáciou zisťujeme, že Slovensko je spomedzi sledovaných 28 krajín ohrozené najviac. V tesnom závесе je Česko s 45,5 %, Taliansko s 43,5 % a Nemecko s 43 % pracovných miest minimálne významne ohrozených automatizáciou. Priemer 28 hodnotených krajín OECD je

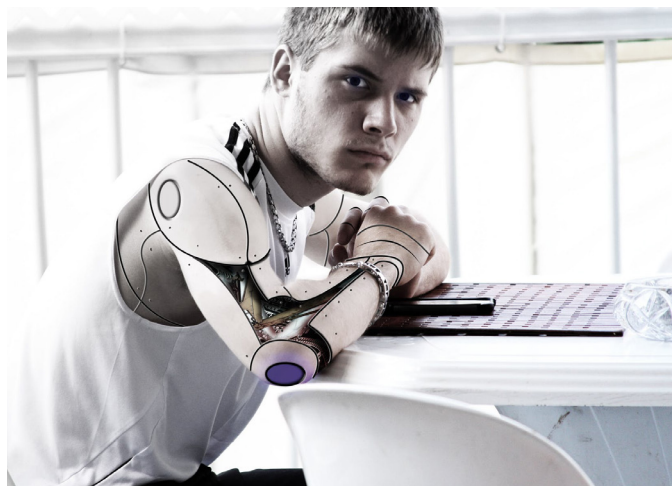
34 %. Môžeme teda usúdiť, že Slovensko je zmenami, ktoré prinesie štvrtá priemyselná revolúcia, výrazne ohrozené.

V INDEXE PRIPRAVENOSTI NRI SME SA ZLEPŠILI O 64 MIEST, PATRÍ NÁM PRIEČKA 47 ZO 142 HODNOTENÝCH KRAJÍN

Na hodnotenie pripravenosti krajiny na technologické zmeny použijeme takzvaný „The Networked Readiness Index“ (NRI) alebo aj Index sieťovej pripravenosti, ktorý od roku 2012 pripravuje Svetové ekonomické fórum. Index NRI meria schopnosť krajiny využiť nadchádzajúce informačno-technologické zmeny na zvýšenie svojej konkurencieschopnosti a na zlepšenie životnej úrovne v krajine. Vyhodnocuje 57 ukazovateľov od politického, regulačného, inovatívneho prostredia, cez pripravenosť a dostupnosť modernej infraštruktúry, rovnako aj jej využívanie domácnosťami, firmami a vládou, až po ich celkový vplyv na ekonomickú a sociálnu sféru. Slovensko v roku 2016 obsadilo v rebríčku sieťovej pripravenosti z celkovo 142 krajín 47. miesto. Od roku 2012, keď sa uskutočnili prvé merania, došlo v rámci 142 krajín k pozitívnemu posunu Slovenska o 64 miest. Pri porovnaní s 28 krajinami OECD sme sa za 4 roky vyšvihli o dve priečky z posledného miesta z roku 2012 na tretiu pozíciu od konca.

NEPRIPRAVENÍ SÚ PRICHÁDZAJÚCIMI ZMENAMI OHROZENÍ VIAC

Krajiny, ktoré sú na technologické zmeny pripravené slabšie, respektíve dosahujú nižšie skóre v Indexe pripravenosti NRI, majú vyšší podiel pracovných miest ohrozených technologickými zmenami. Slovensko je výrazne ohrozené a slabšie pripravené. Technologické zmeny prichádzajúce so štvrtou priemyselnou revolúciou budú mať výrazný vplyv na to, ktoré krajiny budú v budúcnosti úspešné. Slovenský trh práce čaká veľká výzva. Pre 46 % pracovných miest je viac ako polovica pracovnej náplne nahraditeľná automatizáciou. Dáta zo Svetového ekonomického fóra a z OECD naznačujú, že v porovnaní s vybranými 28 krajinami OECD pripravení na štvrtú priemyselnú revolúciu zatiaľ nie sme. Avšak priemyselná revolúcia neprichádza zo dňa na deň. Preto je pozitívne zistenie, že Slovensko sa v Indexe sieťovej pripravenosti posúva najrýchlejšie.

Automatizácia vo väčšine prípadov neohrozuje pracovné miesto, nahrádza časť jeho náplne.
Snímka: [www.pexels.com](#)

MARTIN MORHÁČ: NESTRAŠME!

Autor článku: Martin Morháč, viceprezident Zväzu automobilového priemyslu SR

Je káva zdravá alebo škodlivá? Kedysi v 50. rokoch minulého storočia bol urobený výskum o účinkoch kávy. Otázky boli koncentrované na kávu a príliš sa nezaoberali ostatnými životnými zvykmi a prostredím respondenta. Výsledkom bolo, že káva je škodlivá.

Dôvod spočíval v tom, že v skúmanom období pili kávu hlavne fajčiari, ale fajčenie nikto nebral do úvahy. Odvtedy desiatky ďalších výskumov potvrdilo opak. Káva je zdraviu prospešná. Napriek tomu stále prežíva mýtus o jej škodlivosti. Dnes sa denne stretávame s rôznymi prieskumami o dopadoch digitálnej transformácie podnikov. Jedným je aj štúdia OECD „The Risk of Automation for Jobs in OECD Countries“. Považujem ju za čiastočný a jednostranný pohľad generujúci mýty, ktoré budeme ešte dlho dostávať zo svojich hláv.

1. Názov – „The Risk of Automation for Jobs“. Táto štúdia hovorí len o rizikách. Ak si ju prečíta bežný čitateľ, určite nadobudne pocit hrozby prinášaný digitalizáciou. Preštudoval som niekoľko iných štúdií, ktoré hovoria vyvážene o tom, že niektoré pracovné pozície budú zanikať, ale zároveň sa budú vytvárať nové posty. Všetky hovoria jednotne, že množstvo novovytvorených miest bude väčšie ako tých, ktoré zaniknú. Príkladom je štúdia Boston Consulting Group spracovaná v roku 2015 pre nemeckú vládu. V nemeckom priemysle predpokladá do roku 2025 zánik asi 600-tisíc pracovných miest, ale vytvorenie viac ako 900-tisíc. Je pravdou, existuje tu riziko, že práve moje miesto bude zautomatizované. Štúdia OECD sa však vôbec nevenovala tomu, že budem mať príležitosť prejsť na novú pozíciu, väčšinou zaujímavejšiu, tvorivejšiu, menej náročnú fyzicky, menej opakovanú a väčšinou aj oveľa lepšie platenú.

Pocit hrozby môžu mať skôr zamestnávateľia, pretože digitálna transformácia im na jednej strane pomôže vyriešiť viaceré problémy zo súčasného akútneho nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily, ale prinesie im potrebu vytvárania úplne nových pracovných pozícií.

2. Štúdia „The Risk of Automation for Jobs“ vychádza z predpokladov očakávaného vývoja v USA a na základe ďalších kritérií a podmienok to presúva na ostatné krajiny. Kto dnes vie odhadnúť reálny vývoj? Kto dnes

vie odhadnúť rozdiel medzi vývojom v USA a ostatným svetom? Je obrovské množstvo faktorov, ktoré to môžu ovplyvniť a ktoré je veľmi ťažko možné určiť vopred. Konkrétne to môžu ovplyvniť krízy, nové technologické objavy, aplikácia disruptívnych technológií do výrobkov, kryptomeny, klimatické zmeny, globalizácia trhov, lokálne vojny, využívanie zdieľanej ekonomiky, zmeny správania sa zákazníkov...

Jedným z rozhodujúcich trendov súčasnosti je platformizácia čo najviac sa približiť ku kustomizácii pre konkrétneho zákazníka. Prináša výrazné znižovanie opakovanosti. Kým ešte pred 5 – 6 rokmi boli vo výrobe bežné desaťtisícové série, dnes sa často pohybujú v stovkách, desiatkach až kusoch. Tento trend výrazne zbrzdzuje náhradu človeka automatizáciou a robotizáciou. Bolo o nej v štúdií uvažované?

3. Koho to najviac postihne? Keďže vo výrobe je obvykle akumulovaný najväčší kapitál firmy a výroba je priamym generátorom produkcie, tak pozornosť sa už dlhé roky sústreďuje práve na výrobu. Výsledok štúdie „The Risk of Automation for Jobs“ hovorí, že Slovensko patrí medzi najohrozenejšie krajiny. Vyplýva to z podielu fyzickej výroby na celkovej zamestnanosti. Slovenský priemysel je zameraný na výrobu. Štúdia pritom nezohľadňuje východiskový stav napríklad v automobilovom priemysle. Máme jedny z najvyspelejších fabrik. Slovensko patrí v počte nasadených robotov do prvej desiatky na svete. Robotizácia a automatizácia je najviac aplikovateľná pri rutinných a opakovaných činnostiach. Rozmach nových modelov automobilov prostredníctvom platformizácie a kustomizácie znižuje opakovanosť a tým znižuje aj možnosti rozvíjať automatizáciu vo výrobe.

4. Bude naozaj najviac postov zanikať vo výrobe? Viaceré seriózne štúdie poukazujú na iné rezorty, napríklad na bankovníctvo.

Global Perspectives & Solutions z januára 2017 hovorí, že v najbližších 10 rokoch sa očakáva v bankovom sektore pokles počtu pracovníkov zhruba okolo 30 %.

Zatiaľ sa málo hovorí o administratívnych pozíciách. Z pohľadu súčasných technológií je tam obrovské plytvanie pracovnou silou. Zoberme si príklad faktúry. Faktúru vystaví niekto v informačnom systéme podniku. Potom ju vytlačí, vypíše „košielku“, tú niekto schváli, doručí do podateľne. V podateľni sa faktúra zaeviduje, vytlačí adresa adresáta, zabalí a doručí na poštu. Pošta ju prepraví a doručí. U adresáta niekto otvorí obálku, zaeviduje faktúru, „okošielkuje“ ju a doručí na ekonomický útvar, kde ju niekto nahradí do informačného systému. Všetky tieto úkony sú rýchlo nahraditeľné jednoduchou komunikáciou dvoch informačných systémov.

Digitálna transformácia je cestou na zvyšovanie konkurencieschopnosti firiem, je cestou prinášať zákazníkovi nové pridané hodnoty. Pred 80 rokmi bolo na Slovensku zamestnaných v poľnohospodárstve viac ako 50 % dospelých ľudí, dnes je to menej ako 3 %. Počas tých 80 rokov neboli ulice plné nezamestnaných, len sa ľudia museli preorientovať na iné zamestnanie. Uvedomme si však, kam sa posunul život vďaka tejto transformácii.

Sme na prahu podobných zmien. Pravdepodobne bude táto transformácia rýchlejšia než tá poľnohospodárska, to však neznamená, že by sme sa mali vzájomne strašiť alebo sa jej báť. Mali by sme sa na ňu pripravovať. Je to veľká príležitosť zaradiť sa k najvyspelejším krajinám. Len to musíme zvládnuť. Základ tejto zmeny musí vychádzať zo vzdelávacieho systému. Musíme ho nastaviť tak, aby dokázal pripraviť ľudí na prichádzajúce zmeny.

(článok je reakciou na štúdiu OECD „The Risk of Automation for Jobs in OECD Countries“)

(NE)EFEKTÍVNE VYUŽÍVANIE VÝROBNÝCH FAKTOROV A ROZDIELY V PRODUKTIVITE PRÁCE V SPRACOVATEĽSKOM PRIEMYSLE NA SLOVENSKU

Článok vznikol v spolupráci s časopisom Monitor hospodárskej politiky, celé znenie [TU](#)

Slovensko patrí medzi krajiny s najvyššími rozdielmi v produktivite práce firiem aktívnych v spracovateľskom priemysle. Kým vo využívaní kapitálu patríme v Európe k špičke, využitie práce trpí veľkou ne-efektívnosťou.

Je to spôsobené tým, že relatívne veľa zamestnancov pôsobí v nízko-produktívnych činnostiach. Časť rozdielov v produktivite práce medzi firmami vieme vysvetliť lepším vybavením práce kapitálom v produktívnejších firmách, ale veľkú časť treba pripísať na vrub iným faktorom.

V tomto príspevku sa pozrieme do vnútra spracovateľského priemyslu na Slovensku. Využijeme k tomu mikroekonomické údaje zbierané pre firmy s 20 a viac zamestnancami v rámci európskeho projektu „The Competitiveness Research Network“ (CompNet) založeného v roku 2012 Európskymi systémom centrálnych bánk. Cieľom tohto projektu je poskytnúť relevantné údaje pre analýzu faktorov konkurencieschopnosti firiem a makroekonomickej výkonnosti jednotlivých krajín Európskej únie.

V spracovateľskom priemysle na Slovensku pretrvávajú veľké rozdiely v produktivite práce

Z bežných makroekonomických štatistík vieme vyčítať priemernú produktivitu práce v jednotlivých krajinách a odvetviach. Pre dôkladnejšiu analýzu faktorov konkurencieschopnosti je však dôležitá aj distribúcia produktivity v rámci jednotlivých odvetví, t. j. medzi firmami, ktoré v nich podnikajú. Slovensko patrí medzi krajiny, v ktorých sú najvyššie rozdiely v produktivite práce medzi podnikmi spracovateľského priemyslu. Produktivita práce 10 % najproduktívnejších firiem je až 9-krát vyššia ako produktivita práce 10 % najmenej produktívnych firiem. Vyššie rozdiely v produktivite spomedzi krajín, pre ktoré boli dostupné údaje v používanej databáze CompNet, sú len v Poľsku.

Slovensko patrí medzi krajiny, v ktorých sú najvyššie rozdiely v produktivite práce medzi podnikmi spracovateľského priemyslu. Produktivita práce 10 % najproduktívnejších firiem je až 9-krát vyššia ako produktivita práce 10 % najmenej produktívnych firiem.

Len o niečo lepšie je na tom Česko, pričom v ostatných krajinách SVE je tento pomer na úrovni 6. Vo vyspelých ekonomikách majú najproduktívnejšie firmy v priemere len 4-krát vyššiu produktivitu práce ako tie najmenej produktívne. Priemerné údaje o produktivite práce v spracovateľskom priemysle sú preto čiastočne zavádzajúce. Pri medzinárodnom porovnávaní treba mať na zreteli, že na Slovensku je relatívne vyšší počet firiem s podpriemernou úrovňou produktivity práce ako v zahraničí. Priemerná produktivita práce je ťahaná výrazne nahor úzkou skupinou vysoko produktívnych firiem.

Efektívne využívanie kapitálu kontrastuje s neefektívnou alokáciou práce

CompNet databáza obsahuje okrem iného veľmi zaujímavé údaje o disperzii hraničných produktov práce a kapitálu. Predtým, ako sa pozrieme na ich hodnoty pre Slovensko a ostatné krajiny Európskej únie, je potrebné vysvetliť, čo tieto údaje vlastne znamenajú a čo z nich vieme vyčítať. Z ekonomickej teórie vieme, že hraničný produkt kapitálu nám udáva, akú produkciu vytvoríme, ak do výrobného procesu zapojíme dodatočnú jednotku kapitálu. Podobne je hraničný produkt práce dodatočná produkcia, ktorú získame ďalšou využitou jednotkou práce, napríklad dodatočná produkcia vytvorená ďalším pracovníkom.

Ak by sme mali v odvetví len dve firmy, jednu s vysokou hraničnou produktivitou kapitálu a druhú s nízkou hraničnou produktivitou kapitálu, môžeme priemernú produktivitu odvetvia zvýšiť tým, že časť kapitálu z firmy s nízkou hraničnou produktivitou presunieme do firmy s vysokou hraničnou produktivitou kapitálu. Pokles produkcie v nízko produktívnej firme bude totiž nižší, ako prírastok produkcie vo firme s vysokou hraničnou produktivitou. Podobne je tomu v prípade, že v odvetví pôsobí celý rad firiem s odlišnou hraničnou produktivitou kapitálu.

Čím vyššie sú rozdiely v hraničnom produkte kapitálu medzi firmami, tým existuje

je v odvetví (ekonomike) vyšší potenciál pre rast priemernej produktivity odvetvia (ekonomiky) presunom kapitálu od firiem s nízkym hraničným produktom kapitálu smerom k firmám s vysokým hraničným produktom kapitálu. Rozdiely v hraničnom produkte kapitálu meriame napríklad práve spomínaným ukazovateľom jeho disperzie (rozptylu). Čím vyššia je disperzia hraničného produktu z kapitálu, tým vyššia je ne-efektívnosť jeho rozmiestnenia medzi firmami. Malý rozptyl hraničného produktu kapitálu naopak svedčí o efektívnom rozložení kapitálu medzi firmami. Podobne interpretujeme aj údaje o hraničnom produkte práce. Čím vyššia je disperzia hraničného produktu z práce, tým vyšší potenciál existuje pre zvýšenie priemernej produktivity odvetvia (ekonomiky) tým, že pracovníci sa presunú z firiem s nízkou hraničnou produktivitou práce do firiem s vysokou hraničnou produktivitou práce. Vysoká disperzia hraničného produktu práce naznačuje vysokú ne-efektívnosť rozmiestnenia pracovníkov medzi firmami.

Pri súčasných debatách o nedostatku pracovnej sily na Slovensku sa treba okrem hľadania možností pre absolútne zvýšenie ponuky práce zamerať aj na podporu flexibilnejšieho prechodu pracovníkov z nízko-produktívnych činností do firiem s vysokou hraničnou produktivitou práce.

V medzinárodnom porovnaní rozdielov v hraničných produktoch kapitálu a práce má Slovensko prvenstvo v dobrom aj zmysle slova. Na jednej strane je krajinou, ktorá má medzi firmami najlepšie alokovaný kapitál (dosahuje najnižšiu disperziu jeho hraničného produktu), na druhej strane má najvyššiu disperziu hraničného produktu práce, a teda najmenej efektívne rozmiestnenú pracovnú silu. Neefektívne využívanie práce znižuje priemernú produktivitu ekonomiky Slovenska. Pri vyčerpávaní extenzívnych foriem rastu pridanej hodnoty na Slovensku je dôležité zamerať sa na efektívnejšie využitie práce naprieč firmami.

Pri súčasných debatách o nedostatku pracovnej sily na Slovensku sa treba okrem hľadania možností pre absolútne zvýšenie ponuky práce zamerať aj na podporu flexibilnejšieho prechodu pracovníkov z nízko-productívnych činností do firiem s vysokou hraničnou produktivitou práce.

Vysoká produktivita práce súvisí len z časti s vysokou vybavenosťou práce kapitálom

Ako už bolo uvedené, 10 % najproduktívnejších firiem spracovateľského priemyslu na Slovensku má 9-krát vyššiu produktivitu práce ako 10 % najmenej produktívnych firiem. Vo vyspelých ekonomikách boli takto merané rozdiely v produktivite v rokoch 2011 – 2013 len štvornásobné. Desiat percent najproduktívnejších firiem na Slovensku má výrazne vyššiu produktivitu nie len vo vzťahu k tým „najhorším“, ale aj vzhľadom na ostatné pomerne produktívne firmy v odvetví. Najmenej produktívne firmy spracovateľského priemyslu majú aj najnižšie vybavenie práce kapitálom. Vidíme, že vyššia produktivita práce je spojená s vyšším vybavením práce kapitálom.

Náklady práce na zamestnanca sú v najproduktívnejších firmách takmer 2-krát také vysoké ako v najmenej produktívnych firmách. Ich produktivita práce je však viac ako 9-násobná. Produktívnejšie firmy teda platia zamestnancom viac, ale vďaka vyššej produktivite práce sú rastom miezd ohrozené menej ako málo produktívne firmy.

V rámci priemyselnej politiky Slovenska by sa mali hľadať také opatrenia, ktoré by uľahčili akumuláciu kapitálu, ktoré v tejto oblasti zaostávajú. Na úrovni celej ekonomiky majú najvyššie jednotkové náklady práce firmy s najnižším vybavením práce kapitálom. V rámci spracovateľského priemyslu tento vzťah neplatí a rozdiely v jednotkových nákladoch práce podľa intenzity vybavenia práce kapitálom sú malé. Rozdiely vo vybavenosti práce kapitálom medzi firmami s odlišnou produktivitou práce však nedokážu

vysvetliť všetky rozdiely. Ako podklad pre tvorbu priemyselnej politiky by preto bolo vhodné preskúmať aj ostatné faktory, ktoré sú za nízkou produktivitou mnohých firiem v spracovateľskom priemysle.

Produktívnejšie firmy platia zamestnancom viac, ale menej ako napovedajú rozdiely v produktivite

Náklady práce na zamestnanca sú v najproduktívnejších firmách takmer 2-krát také vysoké ako v najmenej produktívnych firmách. Ich produktivita práce je však viac ako 9-násobná. Produktívnejšie firmy teda platia zamestnancom viac, ale vďaka vyššej produktivite práce sú rastom miezd ohrozené menej ako málo produktívne firmy. Relatívny nedostatok pracovných síl môže byť kompenzovaný nielen rastom ponuky práce, ale aj zánikom neproduktívnych aktivít a činností s nízkym hraničným produktom práce a presunom pracovníkov do firiem s vyššou produktivitou a vyšším hraničným produktom práce. Pri rovnakej celkovej zamestnanosti tak môže dôjsť k zvýšeniu priemernej produktivity práce nielen v spracovateľskom priemysle. Práve tento mechanizmus rastu produktivity práce je pri tvorbe politik často v úzadí. Pri riešeníach potom stále dominujú diskusie o nahrádzaní práce kapitálom, či dovoze pracovnej sily zo zahraničia. Výrazne vyššia produktivita práce najproduktívnejších firiem v spracovateľskom priemysle a len 2-násobne vyššie priemerné náklady na zamestnanca týchto firiem vedú k tomu, že najproduktívnejšie firmy spracovateľského priemyslu majú najnižšie jednotkové náklady práce.

Pri hodnotení konkurencieschopnosti firiem treba porovnávať nielen jednotkové náklady práce v rámci domácej ekonomiky, ale aj so zahraničím. Je to dôležité najmä pri rozhodnutiach o umiestnení výroby na Slovensku. Aj z tohto hľadiska však majú firmy s najvyššou produktivitou práce na Slovensku vyššiu konkurenčnú výhodu ako najmenej produktívne firmy spracovateľského priemyslu.

Produktívnejšie firmy platia zamestnancom vyššie mzdy. Vzhľadom na vysokú produktivitu práce týchto zamestnancov sú mzdové náklady na zamestnanca v týchto firmách

Pri hodnotení konkurencieschopnosti firiem treba porovnávať nielen jednotkové náklady práce v rámci domácej ekonomiky, ale aj so zahraničím. Je to dôležité najmä pri rozhodnutiach o umiestnení výroby na Slovensku.

vyššie iba čiastočne, a preto majú najproduktívnejšie firmy v spracovateľskom priemysle zároveň najnižšie jednotkové náklady práce. Aj v medzinárodnom porovnaní tak majú vzhľadom na jednotkové náklady práce lepšiu konkurenčnú pozíciu ako ich najmenej produktívne náprotivky. Priemyselná politika by sa preto mala zamerať na flexibilnejší presun zamestnancov z málo produktívnych činností do produktívnych firiem a na uľahčenie zvýšenia vybavenia práce kapitálom firiem s nízkou produktivitou. Pre zlepšenie účinnosti priemyselnej politiky by bolo vhodné mať k dispozícii ekonomickú analýzu ďalších faktorov spôsobujúcich nízku produktivitu veľkého množstva firiem v spracovateľskom priemysle.

VIRTUÁLNA ZASADAČKA. PORTÁL SPOLUPRÁCE PREDSTAVÍ ZEP SR NA KONFERENCII ELKON 2018

Po dvoch úspešných ročníkoch sa členovia Zväzu elektrotechnického priemyslu SR, ale aj odborníci z iných odvetví priemyslu, stretnú na Elektrotechnickej konferencii ELKON 2018. Tretí ročník sa uskutoční 18. – 19. októbra vo Vígľáši. Nosnou témou konferencie je spolupráca priemyselných podnikov a výhody, ktoré môže priniesť malým i veľkým firmám v mnohých oblastiach.

PRIDANÁ HODNOTA

Správne nastavená kooperácia firiem môže zvýšiť efektivitu práce a vytvoriť takú pridanú hodnotu, akú jednotlivec alebo firma samostatnou prácou vytvoriť nedokáže. Na Elektrotechnickej konferencii ELKON 2018 zväz predstaví a uvedie do prevádzky nový projekt – webový portál – na podporu spolupráce a podnikania priemyselných podnikov. V prvej fáze slovenských, zväz však má ambíciu osloviť aj firmy z V4. Portál bude fungovať ako pomyselný uzol, ktorý spojí firmu s firmou bez ohľadu na počet zamestnancov, objem výroby či miesto pôsobenia. Bude možné na ňom ponúkať svoje produkty a služby, nájsť obchodného partnera či odberateľa, zákazníka alebo priestor pre ďalší rast. Užívateľom umožní riešiť i praktické problémy, napríklad s dodávkami materiálu, služieb, aplikovaným výskumom, praktickými problémami vo výrobe a mnohé iné. Možná bude aj spolupráca s katedrami technických univerzít.

VIRTUÁLNA ZASADAČKA

Ide o komplexný, ale jednoduchý nástroj na výrobnú, vývojovú a obchodnú spoluprácu. Webový portál bude fungovať ako virtuálna zasadačka, do ktorej môže vstúpiť ktorýkoľvek pod-

nikateľ a rokovať s partnerom, ktorý ho zaujme svojou ponukou a naopak. Cieľom je zjednodušiť firmám hľadanie nových príležitostí a riešenie každodenných problémov a výziev. Prístup na portál a vytvorenie firemného profilu spoločnosti je bezplatný a počet registrovaných firemných užívateľov a množstvo publikovaných ponúk či dopytov neobmedzený. Bonusom je zabudovaná umelá inteligencia a prepracovaný systém automatického spájania ponuky s dopytom. Spoločnostiam a ich zástupcom má šetriť čas. Komunikovať budú prostredníctvom kontaktného formulára.

INTERAKTÍVNE SEMINÁRE

Okrem predstavenia portálu budú súčasťou dvojdnovej konferencie interaktívne semináre uznávaných odborníkov z praxe. Tematicky nadviažu na samotný portál a podnikateľom poradia, aké sú ich ďalšie možnosti na zvýšenie efektivity práce prostredníctvom spolupráce. Slovo počas seminárov už tradične dostanú aj návštevníci konferencie. Budú si môcť vymeniť vlastné skúsenosti a navzájom sa inšpirovať. Prvý konferenčný deň vyvrcholí networkingovým večerom. Prvý ročník konferencie zorganizoval Zväz elektrotechnického priemyslu SR v roku 2016 pri príležitosti 25. výročia vzniku. Bol venovaný najpálčivejším témam elektrotechnického priemyslu. Hlavnou témou ostatného ročníka bola SWOT analýza elektrotechnického priemyslu SR.

Elektrotechnická konferencia ELKON 2017

ZACIELTE SVOJU REKLAMU NA VIAC AKO 400 PRIEMYSELNÝCH SPOLOČNOSTÍ

Asociácia priemyselných zväzov združuje najväčšie priemyselné podniky na Slovensku. Zastupujeme zamestnávateľov, ktorí sú lídrami v automobilovom, elektrotechnickom, hutníckom či strojárskom priemysle.

PREČO PRÁVE MY?

Vaša reklama bude efektívne zacielená na majiteľov a generálnych riaditeľov úspešných firiem. Newsletter asociácie má potenciál každý mesiac atakovať viac ako 1000 mailových adries. Naši čitatelia sú vašimi budúcimi zákazníkmi.

ČO PONÚKAME?

- ročné umiestnenie loga vašej spoločnosti
- umiestnenie reklamy na váš produkt
- umiestnenie reklamy na vaše podujatie
- umiestnenie článku alebo rozhovoru

VIAČ INFORMÁCIÍ:

Andrej Lasz – generálny sekretár APZ, 0911 149 969, andrej.lasz@asociaciapz.sk

Newsletter Asociácie priemyselných zväzov
Vydavateľ: Asociácia priemyselných zväzov
Sídlo: Ventúrska 10, 811 01, Bratislava
Korešpondenčná adresa: Kutlíkova 17, 852 50, Bratislava
Redakcia: Silvia Šeptáková,
silvia.septakova@asociaciapz.sk
Grafická úprava: Veronika Vojtaníková,
veronika.vojtanikova@gmail.com
Lucia Grossmanová,
luciagrossmanova@gmail.com
Viktória Bálintová,
vikbalova@gmail.com